

Izjava ob 4. oktobra.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za sedem dni . . . 300
za teden 600
Oglas za vsak mm višina
stolpca (58 mm) . . 2 K
mal oglas do 90 mm
stolpca (58 mm) . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Križniška cesta 11. 1921
Telefon 21. 75
Upravišče:
Križniška cesta 11. 1921
Telefon 1. 25
Račun iz. pošt. št. 1921
Mest. 1. 1921.

Ljubljana, 18. oktobra.

V naši javnosti se sprejema nekaj krilatice, ki jih nekateri nekritični ljudje ponavljajo brez globljega premisleka. Ena teh krilatic pravi, da takozvano "gospodarsko" stranko, oziroma politiko.

Gospodarska vprašanja so glavna stvar v državi. O tem ni nobenega dvoma. Z njimi se bavijo vse stranke, vsa po svojih načelih. Stranke pa se spredeljujejo tudi po drugih vprašanjih: po stališču do narodnega jedinstva, po svetovnem naziranju napram klerikalizmu. Druga skupacija seče stranke, ki priznavajo potrebo zasebnosti, od onih, ki so za poddrževanje, oziroma socializiranje vseh produktivnih sredstev, tovarn, orodja in materiala.

Najprej geslu, da naj se osnujejo brezbarvne "gospodarske" struje, so v naprej zavarovani klerikalci in socialisti. Že to dejstvo samo jim veleva, da priporočajo neklerikalno in nesocialistično prav toplotno, naj vržejo vsa kulturna in narodna načela čez plot in se pojavijo kot skrbno kastrirana brezbarvna struja, ki se jo bo v kulturnih in političnih vprašanjih dalo premikati v eno in tja, kakor figure na šahu.

Zato pa vselej, kadar se pojavi klic po kastraciji, treba iskati za kaj ona politična struja, ki so na tem interesirane in rinejo v ospredje osebe, ki so za pravo politično delo nezmogljive. V lepem inestru na Gorenjskem je neki obrtnik z verno nagorjaval napredne obrtnike, naj vendar osnujejo "obrotno-gospodarsko stranko", ki sicer ne bo ne tiš ne miš, a bo baje branila obrtniški interes. Zda se je ta mož isjasil kot čisti klerikalce.

Med klerikalno fronto in socialističnimi strujami stoji v Sloveniji krepka plast napredno mislečih in narodnih elementov. Vpraša se: ali je cepljenje te tretje armade potrebno in koristno ali ni?

Na to mi moj "gospodarski" prijatelj brez odgovorja, da ni. Cepljenje je voda na mlin socialdemokracije, ki je dobro opisala "buržo", še bolj pa klerikalizmu, ki se nam stedi.

Kaj vam ni prav na demokratskem programu, ki odgovarja interesom teh slojev, in na demokratski stranki, ki je zanj osnovana? Tako vprašujemo tega prijatelja. On nam odgovarja, da program je dober, ali on da ima pritožbe.

Pritožbe ima radi tega, kako se mu je ocarinila roba, kako se mu je odmeril davek, toži radi draginje, toži radi neprilike na železnicih, v uradih se ne dela ne hitro ne dobro. Veliko je žalihob rešenice v teh tožbah. Ko so bili radikalci s klerikalci sami na vladi, so bile še hujše. Posledice vojne se ne dajo čez noč popraviti, iz nezmožnih činovnikov pa se ne da na brzo roko organizirati dober aparat.

Vse te pritožbe v tisočih variacijah zastopa Demokratska stranka. Ona pritiska na državno upravo. A ko je finančni minister Kumanudi napodil 400 odvisnih činovnikov iz svojega ministrstva, ko je odpustil 600 monopolističnih uslužbencev, ki so kradli Bogu čas, ko je pokojni Drašković nagnal vse cestarje po Srbiji, ki so se pojavili v službi samo 1. vsakega meseca, je nastopil odpor radikalne stranke, ker je med odpuščenimi bilo tudi precej njenih agitatorjev. Vsaka reforma zadeva na enotno fronto onih, ki so zainteresirani, da ostane pri starem. Ko je finančni minister napovedal boj carinskim posrednikom, je beograjska trgovska komora nastopila — za nje!

Da se razumemo: za vse reforme treba politične moči. Brez politične moči naj gospodarski teoretiki nikar ne mislijo, da se da napoditi vrabce z naše njeve. Železna nista treba železne roke, a za železno roko mora stati moč, ki se niti s pridnostjo niti z inteligenco ne da ustvariti, ampak samo s številom.

Čim se cepimo, je iz števila postal olohek . . .

Gospodarsko žičenje, nepregledne reforme, ki so potrebne v naši državi, se dajo izvršiti le od velikih strank. In to morejo biti le politične stranke. Gospodarska stranka s par mandati ne opravi nič in je samo žoga za politično igro.

Vse to nam naš "gospodarski" prijatelj prizna, ali pravi, da mu "demokratsko ime ni simpatično". On hoče imeti za naznaja "nevtoralno" ime (za lov kalinov).

Za tem izgovorom se skriva le bojazn, pokazati čisto narodno in naravno barvo, ime je vredno, kolikor

Benefke začetek nove laške politike

VSEBINA BENEŠKEGA SPORA ZUMA. — VSE PROTI JUGO-SLAVIJI IN ČES KOSLOVAŠKI.

Benefke, 13. oktobra. (Izv.) V nočni seji, ki je trajala od enajstih do polnoči pod predsedstvom italijanskega zunanjega ministra della Torrette, se je dosegel končni sporazum med Avstrijo in Madžarsko v vprašanju Burgenlanda. Danes ob deveti uri dopoldne so podpisali pooblaščenca tozadevnih protokol.

Prva točka v sporazumu pravi, da preide Sopronj pod madžarsko suvereniteto takrat, ko Madžarska izprazni ves ostali Burgenland od iregularnih tolp in dobrovoljskih odredov in ko da madžarska vlada za Avstrije sprejemljive in dovoljne garancije, da se dogodki zadnjih dni ne bodo več ponavljali. Deset dni po predaji Sopronja Madžarski se bo vršil pod vodstvom italijansko-avstrijske-madžarske komisije v Sopronju plebiscit, ki bo definitivno določil pripadnost mesta.

Benefke, 13. oktobra. (Izv.) Ugledna oseba iz najbližje okolice zunanjega ministra della Torrette se je izjavila o uspehu italijanske politike v avstro-madžarskem sporu tako-le:

Italijansko stališče je zmoglo v vseh točkah in to je edina zasluga zunanjega ministra della Torrette. On je vzpostavil v naši zunanji politiki novo politiko, ki je načelno nasprotna politiki bivšega zunanjega ministra Storze. Storzeva politika je šla za tem, da kolikor mogoče oslabi v korist Jugoslavije in Čehoslovake obe neslovanski državi (t. j. Avstrijo in Madžarsko) v osrednji Evropi. Cilj politike della Torrette obstoji v tem,

da hoče okrepiti Avstrijo in Madžarsko, da bi se mogel niti državi opirati v boju proti slovanskim tendencam za premoč v osrednji Evropi. Ta zunanja politika della Torrette je logična posledica njihovega uspeha v albanskem vprašanju, akoravno je moral v tem vprašanju živovati nekaj nedvomnih uspehov svojega prednika Storze, med temi tudi odkritosrčno odnošaje in prijateljstvo z Jugoslavijo.

Benefke, 13. oktobra. (Izv.) Danes dopoldne je bil podpisan zaključni protokol. Italijanski zunanji minister della Torrette se je v imenu italijanske vlade zahvalil za izkazano zaupanje in poudarjal, da je pogodba ustvarila temelj za prijateljske odnošaje med Avstrijo in Madžarsko. Kancelar Schober je odgovoril, da se s podpisom protokola utrdijo prijateljske zveze med obema državama. Grof Bethlen je poudaril svoje prepričanje, da bo madžarski parlament to pogodbo ratificiral.

Benefke, 13. oktobra. (Izv.) Avstrijski kancelar Schober se je s svojim spremljevalcem odpeljal na Dunaj.

Dunaj, 13. oktobra. (Izv.) V uradnih krogih se ocenjuje beneški dogovor kot razveseljav dogodek. Splošno se sodi, da bo parlament odobril pogodbo z veliko večino. Nihče ne dvomi o tekočih, ki jih bo imela madžarska vlada pri čiščenju, oziroma izpraznitvi zapadne Madžarske in mnogi so prepričani, da jej to sploh ne bo mogoče. Zaenkrat namreč se vsi smatrajo Pronayev strojne puške za močnejše kot podpisa gg. Bethlena in Banffyja na papirju.

Kritje budžetnega deficita

Vlada pripravlja nove davčne projekte.

Beograd, 18. oktobra. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 10 do 13. ure, se je razpravljalo o državnih dohodkih. G. Protić, direktor posrednih in g. Stojković, direktor neposrednih davkov, sta predložila predloge, kako bi se povzela državni dohodki. Vlada je v principu sprejela predloge in da la obema nalog, da izdelata trdne zakonski načrt. Onim ki plačujejo manj kakor 100 din. davka, naj se davek ne poveča. Prihodnja seja se bo vršila jutri ob 10. uri.

JUGOSLOVANSKO POSOJLO NA ANGLEŠKEM.

Beograd, 18. oktobra. (Izv.) Semkaj je prišel poverjenik angleškega sindikata, ki je ponudil naši vladi posojilo v znesku 8 milijonov funtov sterlingov, to je 8 milijarde dinarjev po 8 odstotkov. Posojilo bi se v slučaju sklenitve uporabilo za investicije in za odplačanje dolgov Narodni banki.

Beograd, 18. oktobra. (Izv.) Finančni minister Kumanudi odpotuje v nedeljo v London, kjer se že nahaja direktor Narodne banke Novaković. Ministra bo spremljal višji uradni ministar. V Londonu ostane minister Kumanudi v svrhu pogajanj glede najetja posojila ekoli štrinalet dni.

so vredni pristaši te stranke, in ime izgubi le, če ga lastni pristaši zaničujejo. Vse to je prazno napram dejstvu, ki ga nihče ovrže ne more: da je namreč, odkar je klerikalizem s Kekom izgubil zadružno inicijativo, vsak gospodarski pokret v Sloveniji izšel iz naprednih vrst; kar se je ustanovilo novih industrij, obrtov, zavodov, je po ogromni večini delo naših ljudi. Kar se je tuji industriji napravilo v domače roke, je naše delo. Vse strokovne akcije, ki se bore za stanovske interese obrtnikov in trgovcev, so izšle in se vodijo od pristašev Demokratske stranke. Naši ljudje tvorijo srno gospodarske inicijative v pokrajini.

Pri tem jim je JDS zvesto stala na strani. Povedali smo, kakaj ni vsega dosegla. S tremi poslanci se za našo pokrajino ne da delati čudežev. Za gospodarsko borbo, da doseže nove gospodarske žole, da nove železnice in prometne žile, za reformo carinskih zakonov, za izgon nesposobnih, za vse treba politične moči.

Politično moč pa prinaša le edinstvo naprednih moč v Sloveniji pod okriljem naše Demokratske stranke. Vse drugo je kruto varanje samega seba.

Konferenca v Portorose

Benefke, 13. oktobra. (Izv.) Italijanski zunanji minister della Torrette je avstrijskim in madžarskim delegatom naznanil, da se bo konferenca v Portorose pričela dne 24. oktobra.

VOJAŠKI NABORI V NEODRESEN DOMOVINI.

Inomost, 13. oktobra. Listi poročajo, da je italijanski kralj podpisal zakonski dekret o rekrutacijah v novih provincah.

ZASEDANJE ITALIJSKEGA PARLAMENTA ODGOĐENO.

Rim, 13. oktobra. (Izv.) Zasedanje italijanskega parlamenta je odgođeno zaradi obiska italijanske kraljevske dvojice v zasedenem ozemlju. Parlament se sestane šele 23. novembra.

LAŠKI KRALJ V TRIDENTU.

Trident, 12. oktobra. (Izv.) Italijanska kraljevska dvojica je prispela v Trident. Z gore Dosso di Trento je bilo oddanih 100 pozdravnih strel. Kraljevska dvojica je posetila Dantejev spomenik in grob poslanca Batistija, ki je bil od Avstrijcev obešen. Po sprejemu na rotovžu se je vršil slavnostni odhod, katerega so se udeležili tudi fašisti.

IZ ZAKONODAJNEGA ODBORA

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila plenarna seja zakonodajnega odbora. Odbor je prejel referate I. in III. pododbora in izvršil volitev treh članov-pravnikov namesto prejšnjih dveh, da prouče zakone ministrstva za poljedelstvo in vode za oddajo koncesij vodnih sil. Izvoljeni so bili: Svetislav Popović, dr. Laza Marković in Jovan Ojnović. Nato se je končala razprava o poročilu III. odbora o uredbah ministrstva za poljedelstvo.

ITALIJA PREPOVEDALA UVOZ NAŠE ŽIVINE.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Italija je prepovedala uvoz živine iz Jugoslavije, baje zaradi kužnih bolezni. Na današnji seji zakonodajnega odbora se je o tem razvila živahna debata. Govorniki so poudarjali, da je italijanska motivacija prepovedi le pretveza, ki naj zakriva politične motive. Tudi ta prepoved je v zvezi z velikopotezno akcijo naših neprijateljev v svrhu upropačenja jugoslovanske valute.

Podpisu te državno posojilo!

Pašićeva demarša v Parizu

SKADAR PRIZNAN ALBANIJ. — PAŠIĆ PRI BRIANDU IN BERTHELOTU.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Glasom brzjavke iz Pariza je veleposlaniška konferenca v Parizu odločila glede vprašanja Skadra v korist Albanije, akopprav ste bili Francija in Anglija poprej za to, da pripade naši državi. Ministrski predsednik Pašić je zaradi tega konteriral s francoskim ministrskim predsednikom Briandom in ga prosil za intervencijo. Briand mu je odgovoril, da se bo kot star prijatelj naše države zavzel, da se vprašanje Albanije, kolikor bo mogoče, revidira v našo korist. Pričakovati je, da bo konferenca veleposlanikov izvršila razne korekture meje pri Prizrenu in Peči.

Pariz, 13. oktobra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je konteriral danes na Quai d'Orsay z Berthelotom, direktorjem političnega oddelka zunanjega ministrstva in mu je razložil stališče Jugoslavije. Naša vlada hoče sodelovati pri razmejitvi Albanije, sicer albanski mej ne bi mogla priznati. Berthelot je obvestil o tem ministrskega predsednika Brianda.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) V demokratskem klubu se je danes živahno razpravljalo o zunanje političnih dogodkih. Sporazum v Benetkah in albansko vprašanje stojita v ospredju interesa. Povdarja se, da je absolutno potrebno vztrajati na predlogu, da se osnuje parlamentarni odbor za zunanje zadeve, ki bo sodeloval v važnih zunanje političnih vprašanjih in vršil potrebno kontrolo. Delegati demokratske stranke bodo ta predlog spravili v ponovni razgovor pri pogajanjih z radikalci. Splošno mnenje je tudi, da se mora pričeti s konenito reorganizacijo naše diplomatske in konzularne službe, v stvarnem in osebnem oziru.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Poslanec socialno-demokratske stranke so vložili na vlado interpelacijo o naši zunanji politiki, v kateri naglašajo, da je naša diplomacija sama kriva našega težavnega zunanjega položaja. Interpelacija vprašuje, ali je vlada pripravljena, da se izjavi o ciljih zunanje politike in podredi zunanjo politiko kontroli.

Razburjenje na Nemškem

NEMCIJA GROZI Z NEREDI IN STAVLJA NOVE PREDLOGE.

Berlin, 13. oktobra. (Izv.) Odločitev sveta Zveze narodov glede Gornje Slezijske je silno razburila nemško javnost. Nemška vlada napenja vse sile, da bi pridobila antantini vrhovni svet za to, da ne akceptira odločitev Zveze narodov. Nemci grozijo, da bo pri njih začela nova doba nereda in se pojavila nova opasnost restavracije, ako se Gornja Slezijska deli. Tudi izjavljajo, da Nemčija v tem slučaju ne bo mogla izpolniti svojih obveznosti iz mirovne pogodbe, ker pomeni izguba Gornje Slezijske izgubo glavnega izvora njene industrijske sile. Najnovejši nemški predlog gre za tem, da antanta odredi nov plebiscit, pri katerem naj se običine vprašajo, ali hočejo nedeljeno ali deljeno Slezijsko.

Razna nemška društva pošiljajo brzjavke vladi in inozemstvu, v katerih svarijo, če ne trajte Nemčije v obup, ki bi pomenil katastrofo za vso srednjo Evropo.

Berlin, 13. oktobra. Listi objavljajo londonsko vest lista "Matin", da se vrhovni svet prihodnji teden ali drugi teden se-

stane v Londonu in sprejme sklep sveta Zveze narodov glede Gornje Slezijske.

Berlin, 13. oktobra. Po položaju se mora računati s tem, da se državni zbor snide začetkom prihodnjega tedna in da bo označil svoje stališče glede gornje-slezijskega vprašanja. Kakor domnevajo listi, se more po dosedanjih izdih porazgovorov vseh strank računati s tem, da bo državna vlada odstopila, kakor hitro bo vrhovni svet sprejel odločitev sveta Zveze narodov glede Gornje Slezijske.

Opole, 13. oktobra. Medzvezniška vlada in glasovalna komisija pozivlja v razglasu, da naj se odločitev sveta zveze narodov sprejme v miru in redu. Proti vsakemu izzivanju, najni pride od katerekoli strani, se bo nastopilo brezobzirno. Hujkajoči časniki se bodo zatrli in njih tiskarne zaprele. Komisija ne bo dovolila nobenih manifestacij.

Praga, 13. oktobra. (Izv.) Češko časopisje se o odločitvi sveta Zveze narodov glede Gornje Slezijske izraža povoljno. Samo "Tribuna" zatrjuje, da se je Nemcem posebno v gospodarskem oziru zgodila krivica.

Krvavi boji v Ukrajini

Dunaj, 13. oktobra. Ukrajinski dopisni urad poroča iz Bukarešte: Vsa odeška gubernija se je izpremenila zadnje čase v veliko bojšče, na katerem se bojujejo ukrajinski kmetje in boljševiške zasedbene čete. Sovražstvo kmetovskega prebivalstva proti boljševikom se javlja v splošnem pogromu na komuniste.

ŠPANC NE MARAJO KARLA HABS-BURGA.

Berlin, 13. oktobra. Švicarska brzjavna agencija poroča: O nadaljnjem bivanju bivšega cesarja Karla v Švici je časopisje priobčilo razne, deloma neresnične vesti. Dejstvo je, da španska vlada doslej še ni odgovorila o eventualnem sprejemu bivšega cesarja na svoje ozemlje in da kažejo gotovi znaki, da se za bližnji čas še ne more dati privolitve, tako da bo moral prejkone švica dati bivšemu cesarju azil.

POZDRAV RUSKIH UČENJAKOV DOMOVINI.

Praga, 13. oktobra. (Izv.) Ruski učenjaki-emigranti so imeli v Pragi kongres, s katerega so poslali v domovino sledeči pozdrav: "Kongres v inozemstvu prognanih ruskih učenjakov pošilja preko boljševiškega vala svoje pozdrave ruskim delavcem znanosti. Prišel bo čas, ko se bo Rusija zopet otrela boljševiških varig in se povrnila k normalnemu življenju. Takrat bo gotovo vrnila svobodo akademskemu pouku in znanstveni naobrazbi."

NOVA REVOLUCIJA NA KITAJSKEM

Washington, 13. oktobra. Zastopnik kantonske vlade v Newyorku je izjavil, da je več divizij kitajskih čet pod vodstvom predsednika Kantona zapustilo kitajsko armado in vstopilo v armado Kwang-Suleve armade, v kateri bodo korakale čete proti Pekingu.

POD KOLESI ZAGREBSKEGA BRZO-VLAKA.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Danes ob 10. uri je brzovlak Zagreb-Beograd 10 km za Indijo zavozil v kmetški voz, na katerem so se nahajali oče, sin in hčerka. Konj je bil popolnoma razmesarjen, voz razbit, mati je obležala na mestu mrtva, hčerka je umrla v bolnišnici v Zemunu, za očeta pa tudi ni upanja, da bi okrevla.

RAZNE VESTI.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Francoski poslanik na našem dvoru, Clement Simon, je odpotoval na dopust v Francijo. Za časa njegove odsotnosti ga bo nadomestoval prvi tajnik poslanstva.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Ministrstvo za pošte izdeluje pravilnik za izenačenje poštne službe za vso državo.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Po poročilu naše trgovinske agencije v Milanu je italijanska vlada preklcala izvozno prepoved za riž.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) V ministstvu za trgovino in industrijo se izdeluje načrt za ustanovitev tehniških srednjih šol v Bosni in Hercegovini, v katere se bodo sprejemali dijaki, ki so absolvirali štiri razrede kake srednje šole.

Beograd, 13. oktobra. Na mednarodno konferenco za poboljšanje valut, ki se bo vršila v Londonu, odpošlje naša vlada posebno delegacijo.

Praga, 13. oktobra. (Izv.) Na podlagi zakona, ki predpisuje zaplembo veleposredstev je zaplenjenih na Čehoslovanskem

K ljubljanskemu vseučiliškemu vprašanju

Ljubljansko vseučiliško vprašanje ni politično vprašanje. Vaj smelo ne bi biti in ni dvoma, da mu vsaka politična primas škoduje. Še bolj pa plemenitu. Slovenija šteje nekaj nad 1 milijon prebivalcev. Zastavljeni univerzi v narodni državi in se sklicevati na pismo in na število 1 milijona, se pravi, največje izjavi negativno stališče.

Ljubljanska univerza je bila osnovana kot jugoslovenska. Vsako poudarjanje čisto slovenskega stališča, ki je škodljivo. Univerza se da vzdržati le kot jugoslovenski zavod, ako se dokazuje, da so zanj podani stvarni pogoji in seveda v okviru finančne moči države.

Kar se je v tem vprašanju godilo pretekli teden v Ljubljani, samo kaže, kako se pri nas vsaka stvar vlači v nizno dnevno politično borbo in kako nasedajo ljudje političnim trikoma. Famosni dementi LDU je posebno karakteristična ilustracija k tej trditvi.

Res je, da postoji močna struja, ki želi, da se napravi za vso državo enoten načrt visokih učilišč. Ta načrt naj upošteva finančno stanje države in neobhodne kulturne potrebe. Ta načrt naj odgovori na vprašanje, koliko fakultet vseh vrst je v državi treba in kako se naj polagoma pokličejo v življenje. Ta struja trdi, da država zmora sredstev le za eno reč dobro in popolno medicinsko fakulteto, le za eno ali dve tehniki, po eno poljedelsko, veterinarsko, šumarsko visoko šolo, za več pravnih in filozofskih fakultet in tako sploh spadajo na univerzo za po eno katoliško in pravoslavno bogoslovno fakulteto. Ta načrt se ne ozira na provincialne želje, ampak ima pred očmi samo stvarno potrebo in zmoglost cele države.

Slep je, kdor ne uvažuje, da so ti rečigovori jako resni. S kritiko, s političnimi zafrkacijami se jih ne da spraviti s sveta. Načrtu se da samo stvarno ugovarjati. Konkretno povedano: Treba je dokazati čisto mirno, brez plemenske primasi in bahavosti, da so za vseučilišče, in sicer za vsako fakulteto posebej dani stvarni in osebni pogoji, kakšni so pogoji v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, vse to primerjati nepristransko in razviti površ še finančni načrt. Taki argumenti drže.

Kaj pa pri nas? Ali boste, ko bo padla odločitev, našim srbelim in hrvatskim bratom čitale članke, ki so ta teden izšli v »Jugoslaviji« in v »Slovencu«? Med te članke štejem tudi članek gosp. Hinterlechnerja. Tako se ne pridobiva ne glav, še manj pa src. Jaz sem že večkrat opominjal, naj vseučiliški profesorji na segajo preveč v javnost z neprevižnimi polemikami. To kvari simpatije. Ne maram rekrimirati, ali roko na srce: odbijalo se je dovolj.

In tudi sedaj, ko je finančni minister storil samo svojo težko dolžnost, zahtevajoč, da se tudi pri vseučiliških dejavnostih neke investicije, je vsa malokontakta klika složna spravila stvar na politično polje. Ali res misli kdo, da se je njenega krika samo en vrabec oplašil?

Odločil je v ministrskem svetu odlole zakon. Univerza obstoji in se da ukiniti le z zakonom. To je bilo tudi moje stališče, ki sem ga zavzel, ko mi ni bilo znano, da se v Ljubljani sploh kaj o tem govori in to je bilo stališče ministra prosvete.

Epizoda je končana in čim manj bi je spremljala separatističnega krika in neslanih člankov, bolj bi bilo. Če bi n. pr. predčili v parlamentu, kaj se je napisalo ob tej priliki v »Avtonomist«, bi samo opogorjen pokopalo celo univerzo, češ, da nam bo ona take izdajale vzgajala.

Ni pa s tem vse končano. Kdor hoče ljubljanski univerzi in posebej njeni medicinski fakulteti dobro, ta naj zbira in objavi stvarno gradivo, ki krepi njeno stališče. Dokazuje naj, da so pomisleki proti njeni izvedljivosti prazni. Razvije naj načrt, kako se more priti do čim večje dovršenosti. To bo donešek za ankete, ki se bodo gotovo vršile, predno bo vlada sploh kak korak storila. To bo omogočilo, da se bo ljubljansko stališče dalo braniti, ko pride odločitev v parlamentu.

Dr. G. Jerjav.

Važen uspeh za obrtnike

Iz Beograda nam poročajo: V novem predlogu ministra za socialno politiko glede zakona o zaščiti delavcev je v § 6 glede šurnega delavstva sprejeta in od socialnega odseka zakonodavnega odbora odobrena izjemna določba, da more v obrtnih podjetjih z največ 5 delavci trajati delavnik dnevno 10 ur. Za to ni predpisana prošnja ali odobrenje s strani obrtne oblasti, ampak je potrebno le, da so delavci tozadevno sporazumni s poslodavcem. Razun tega v § 8, odstavku 6 dobivajo obrtniki možnost podaljšati po štirikrat na leto skozi 4 tedne delavnik, torej tudi deseturni delavnik, za največ 2 uri dnevno z dovoljenjem pristojne obrtne oblasti.

V istem odstavku je določeno, da pri sezonskih delih podjetniki in delavci popolnoma svobodno regulirajo delavni čas v okviru maksimuma, ki

ga odredi inspektorja dela. Samo ne sme skupno število delavnih ur v toku 3 mesecev prekorajšiti dotičnega maksimuma. Maksimum bodo inspektorji dela določevali z poštovanjem, da je sezonsko delo po več mesecev prekinjeno in takrat delavec ne dela, torej v sezoni lahko dela normalno dalje časa dnevnogo ali druge delavci.

Ta sporazum medobčanin in delavskih poslanov zakonodavnega odbora bo gotovo z veseljem pozdravilo naše obrtništvo. Vlada je s tem predlogom dosegla velik uspeh.

Obilgatorično državno zavarovanje kmetijskih pridelkov zoper uime

Kakor smo že kratko poročali, se je vršila v Beogradu koncem meseca septembra posebna konferenca za državno obilgatorično zavarovanje vseh kmetijskih pridelkov zoper uime, v prvi vrsti zoper točo.

Initiativo za to je dal sedanjti poljedelski minister g. Pucelj, hoteč s tem ustvariti nov zakon, ki ga mora vsa kmetijska stan le tolo pozdraviti. To bo, če se izvede ta zakon v predlaganem smislu, velikega pomena za prospek kmetijstva vse Jugoslavije. S takim zakonom bodo namreč producenti, ki bi bili od toče hudo prizadeti, ne samo obvarovani pred splošno bedo in pred veliko gnotno zgubo, marveč se bo s takšnim zavarovanjem nehoti uvedlo intenzivnejše obdelovanje zemlje sploh ter skrbnejše negovanje raznih kultur, ker si bo vsak kmetovalec v svesti, da bo za svoje delo primerno odškodovan tudi v slučaju nezgode. V to bodo primorani že pogojno glasom člena 16. g), d) in e), ter člena 17. navedenega projekta, ki predvideva pogoje, pod katerimi se odškodnina tudi v slučaju nezgode ne izplača. Taki slučajji so bili: slabe žetve, zanikanje in zanemarjeno negovanje posameznih kultur, sajenje in pomnoževanje nepriljubljenih rastlin itd.

Povod temu bo gotovo sukcesivno zboljšanje poljedelskih in drugih pridelkov ter sorazmerno zmanjšanje cen živilom, kar bo vsem slojem v prid. To niso nikake iluzije, marveč je to naravni pojav, ki se sam od sebe nehoti izvede. Tozadevne praktične dokaze nam nudijo oni posetniki, ki se zavarujejo leto za leto pri privatnih zavarovalnicah proti toči.

Projekt, ki naj parlamentarni potom

Politične beležke

— Mesto odgovora. Gosp. dr. Rybář fset napada v Peskovem listu. On, ki je NSS privedel od tega, da je glasovala zoper ustavo, on, ki je to stranko vodil v ljubljansko avanturo zoper demokrate, on, ki je držal Peska do zadnjega, zdaj — obžaluje. Bivši vodja primorskih Slovencev misli, da je za stvar dobro, če se spravi na dr. Zerkova. Le - ta pa nas z ozirom na dolgočasni članek v Peskovem glasilu prosil, da tem potom javimo gosp. dr. Rybářu, da nanj ne bo odgovoril Gosp. dr. Zerkov ni storil nikdar ničesar proti Rybářu, pač pa zanj, kolikor je bilo kdaj v njegovih močeh. Dr. Zerkov ne smatra za svojo nalogo, da ubija Rybářa, on ima drugega dela dovolj. Če pa misli g. Rybář, da bomo njegovo izselitev iz Trsta smatrali za aktivum v narodni bilanci, ako mu bo življenjska skla naloga izpodkopavati demokrate in dr. Zerkova, na prosto mu.

— Položaj na albanski meji. Najnovejša poročila z albanske meje govore, da je transkva vlada prenehala z nadaljnjim gomilanjem svojih čet na naši meji in da se nahajajo koncentrirani albanski odredi na točkah, ki so jih zavzeli pred prvim poskušanim vpadom. Naši aeroplani krožijo neprestano nad albanskimi položaji in so mogli ugotoviti, da so radi že zapadlega snega Albanci izpraznili položaje na Luriji in Moluru, istotako so pa naši letalci ugotovili, da prihajajo na obmejno črto neprestano novi transporti hrane in municije, ki je izkrcava iz italijanskih ladij v Draču, Jovanu Meduvanskem in preko Tirane prevaža na mejo.

— Konec črnogorske operetne vlade. Črnogorske vlade, ki jo je sestavili iz svojih perjanikov kot so Plamenac, Popović in drugi, v Parizu pokoljni kralj Nikita, ki se je po njegovi smrti preselila na »prijazen« mignjaj francoske vlade v Rim, ni več. »Regentinja« Črne gore, bivša kraljica Milena, ki vlada v Rimu, je izdala kot smo poročali, v imenu malodobnega kralja Mihajla, ki vlada v Rimu, črnogorskemu narodu v Rimu in Italiji, proglas, s katerim razpušča črnogorsko vlado. Črnogorci, ki so uvideli, kam jih je zapeljala trnoglavost Nikite in njegovih doglavlavkov, ki so služili slepo Italiji proti svoji domovini, se vračajo v svojo domovino. Dnevno prihajajo v dalmatinska pristanišča ti zapeljanci, tako da je sedaj ostalo v Rimu le nekaj ljudi, ki se ne smejo vrniti domov, ker zapeljanci gotovo ne bi priredili svojim zapeljivcem prijaznega sprejema. — Na ta način se je odigral zadnji akt črnogorske komedije, ki jo je insceniral pokojni Nikita, zanašajoč se na podporo Italije.

— Pogajanja o odpravi sekvestrov orožja. Z Dunaja poročajo, da so

postane državni zakon, je izdalo sedanjje poljedelske ministrstvo in ker je bil k tozadevni konferenci pozvan po en kmetijski strokovnjak iz vseh pokrajin, torej tudi iz Slovenije, se je ta projekt na tej konferenci temeljito preraščal in predelal, ter v posameznih točkah splošnim krajevnim razmeram odgovarjajoče prilagodil.

Največjo težavo je pri tem delalo finančno vprašanje. Pa tudi to se je po daljšem, vsestranskem razmotrivanju ugodno rešilo na ta način, da se ustanovi poseben fond v znesku 100 milijonov dinarjev na račun indirektnega davka, ki se ima vplačati v dveh zaporednih obrokih po 50 milijonov dinarjev v državno blagajno.

Prvo, ter eventualno tudi še drugo leto po uveljavljanju tega zakona in po vplačanju imenovane vsote, se ne bo še izplačala nikaka odškodnina. Med tem časom se pa ta znesek drugje plodonosno naloži, da se tako fond poveča. S tem se bo namreč obvarovati ta fond pred eventualno krizo ali stisko, ki bi morda nastala s takojšnjim izplačevanjem škode, katera bi pa utegnila znatno prekašati v ta namen dovoljeno letno vsoto. Posledica takega početja bi bila ali znatno zvišanje procentualnega indirektnega davka, ali pa ukinitje nadaljnega takega zavarovanja, kar bi pa eno kot drugo neugodno vplivalo na splošnost. Treba je torej v tem oziru postopati sigurno in skrajno previdno.

Glede tega smo bili vsi edini in zato se je člen 7. projekta prav skrupulozno sestavil. V slučaju znatnega narastka navedenega fonda, se bo del tega od slučaja do slučaja uporabljal tudi v odškodnino za škodo, povzročeno po drugi elementarni sili, nego le po toči.

Člen 16. in 19. obsega cenitve in odmerjenje, oziroma izplačevanje odškodnine. Mestoma so ti predlogi za producenta trdi, toda vendar sprejemljivi. Sio je pri tem tudi za to, da se tozadevni državni fond v nobenem slučaju popolnoma ne izčrpa. Natančni pogoji glede načina cenitve in odplačevanja so obrazloženi v členih 8. do 22. V svrhu preprečenja eventualne zlorabe se imajo komisijonelne cenitve izvršiti le po državnih strokovnih organih ter po uradno zapri-seženih cenilcih.

Zavarovanje proti uimam s strani privatnih zavarovalnic se niso stavile nikake ovire, nasprotno zagovarjalo se jim je nadaljnjo njihovo tozadevno delovanje s členom 24., ker smo uverjeni, da bo državno obilgatorično zavarovanje še bolj pospešilo privatno zavarovanje.

Fr. Gombač.

pogajanja med našimi in delegati avstrijske vlade glede odprave sekvestrov naletela na težkoče in da so pogajanja vsled tega začasno prekinjena. Prizadeti Avstrijci, zlasti oni iz Stajerske, zahtevajo polno odškodnino za vso škodo, ki so jo utrpeli o priliki sekvestracije njihovih imetij. Novi avstrijski finančni minister dr. Gürtler, rodom Stajere, odločno zastopa stališče svojih ožjih rojakov. Sporazum ni bil mogoč. Avstrijska vlada nadalje za sebe zahteva vse one akcije Steinbeisove kakor tudi akcije podjetij v Varežu, Zenici in Usori, ki se nahajajo na Dunaju, in trdi, da po členu 308. saintgermainске pogodbe imetje besansko - hercegovskega erarja, ki se nahaja izven Bosne in Hercegovine, ne pripada naši državi. Na isti podlagi zahteva avstrijska vlada tudi poslednje našega poslanstva na Dunaju, sklenujoč se na neke odredbe, ki so bile sprejete v mirovno pogodbo. Za to ogromno zgradbo, ki je bila last bosansko-hercegovskega erarja in rezidenca nekdanjega skupnega finančnega ministrstva, zahteva avstrijska vlada 20 milijonov kron odškodnine.

— Fašisti obupavajo. Fašisti so v Florenci objavili manifest na narod v katerem izjavljajo, da se ne bodo več bojevali proti komunistom, ker jih je mešanstvo pustilo popolnoma na cedilu akoravno so mu hodili po koštanj v žerjavico. Država in mešanstvo morajo sedaj sami gledati, kako bodo opravili z revolucionarnim gibanjem in kako bodo tvornice obvarovali pred okupacijami delavcev. Fašisti pravijo, da se bodo od sedaj naprej držali edinele navodil njih voditelja Mussolinija.

Po svetu

— V Nemčiji odpravljen šurni delovni čas. Iz Berlina poročajo: Osemurni delovni dan, katerega so mnogi smatrali kot enega največjih uspehov revolucije, ne bo mogel več dolgo ostati v veljavi. Velike tovarne »Lunawerke« v bližini mesta Halle, v katerih je zaposleno nad 20.000 delavcev, je zopet uveden 4elovni teden 56 ur. Kakor vse kaže, bodo temu vzgledu v kratkem sledila vsa druga večja podjetja v Nemčiji.

— Število civilnih zakonov na Dunaju. Leta 1914. je bilo na Dunaju civilno poročenih 342 parov, leta 1918. je padlo to število na 286. Že naslednjega leta pa je to število naraslo na 1903, a lani je doseglo višek 1865. Od teh, v preteklem letu civilno poročenih, je bilo 900 katolikov, 332 brezkonfesionalcev, 41 židov, 86 katolikov se je poročilo z židinjami in 12 s protestantkinjami. Od brezkonfesionalcev se jih je poročilo 83 s protestantkinjami, 28 z brezkonfesionalkami in 4 s katolikinjami.

Draškovičevi morilci pred sodiščem

Zagreb, 13. oktobra.

Danes, ob 8. uri, se je nadaljevala razprava proti morilcem ministra Draškovića. Zaslišan je bil Nikola Petrović, rojen leta 1898. v Mitrovici, dijak trgovske visoke šole v Zagrebu. Izjavil je, da je razumel obtožnico, vendar pa se ne čuti krivega, »ker je delal po svoji vesti kot komunist, nacionalist in tudi kot človek.« Z atentatom na regenta ni v nobeni zvezi. Ko je izvršil atentat na ministra Draškovića o priliki demokratske zabave pri Kolarcu v Beogradu, nikakor ni mel namena ministra ubiti, ampak ga je hotel kot inspiratorja »Obznane« samo prestrašiti. Zato je tudi vzel s seboj revolver, ki ni bil sposoben za streljanje. Priznava, da med teroristi ena skupina ni vedela za drugo, ne za njene člane, ne za njeno delo. Vendar pa kake prave organizacije teroristov niso obstajale, ampak samo prijateljski stiki med posamezniki. Nato je Petrović opisal, kako je prisostvoval demokratski zabavi pri Kolarcu v Beogradu. Zabava mu ni ugajala, ker ni bilo ne plesa ne pijače, on pa si zabave brez tega ne more predstavljati. Zato je šel v buffet in se tam najedel in napil. Imel je 100 dinarjev. Predsednik dr. Vajić: »Kaj, toliko?« Petrović: »Da, 100 din.« Državni pravnik Koerber: »Veliko za študenta!« Petrović proti državnemu pravniku: »Ali mislite, da ima dijak samo pravico na stradanje?« Pozneje je šel v kloset, kjer si je ogledal revolver. Imel je sedem nabojev. Vtaknil jih je v žep in nato preiskusil mehanizem revolverja, ki pa ni deloval. Spravil je zopet naboje v samokres in se vrnil v dvorano. Ko se je minister Drašković okoli ene ponoči vračal z Ljubljane Davidovičem z zabave, se mu je približal in demonstriral pozno streljanje. Minister Drašković je zaklical: »Ta človek me hoče ustreliti!« Jaz sem nato pobegnil. Naslednji dan pa so pisale beograjske novine, da ni mogoče izslediti atentatorja, ki se je šetal po Beogradu.

V nadaljnjem zaslišanju je skušal Petrović na vse mogoče načine razbremeniti Čolakovića. Izjavil je, da njegove izpovedbe v preiskavi ne odgovarjajo dejstvu, ker je govoril, samo da je nekaj govoril. Ima tudi jako bujno fantazijo. Na vprašanje, zakaj je v preiskavi izjavil, da je hotel Draškovića ubiti, je odgovoril, da samo zato, da bi prišlo to v javnost in da bi bili Draškovičevi nasledniki stalno v strahu. V resnici pa Draškovića ni nameraval ubiti.

Razprava je bila prekinjena po 12. uri in se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Prosveta

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA:

Sobota, 15. okt.: »Oče. D.
Nedelja, 16. okt.: »Ljubezen«. Izven.
Ponedeljek, 16. okt.: »Oče. C.
Torek, 18. okt.: Zaprto.
Sreda, 19. okt.: »Požar strasti. A.
Četrtek, 20. okt.: »Komedijska zmešnjav«. Izven.
Petek, 21. okt.: »Ljubezen«. E.

OPERA:

Sobota, 15. okt.: »Evangeljnik. C.
Nedelja, 16. okt.: »Tosca. Izven.
Ponedeljek, 17. okt.: Zaprto.
Torek, 18. okt.: »Boris Godunov. B.
Sreda, 19. okt.: »Dalibor. D.
Četrtek, 20. okt.: »Evangeljnik. E.
Petek, 21. okt.: »Carmen«. A.

Iz gledališke pisarne. Zaradi nenadne obolenosti dveh članov odpade danes, v petek, dne 14. t. m. »Komedijska zmešnjav« za red E. Gledališče ostane ta večer zaprto.

Pevske vaje »Glasbene Matice« so vrše v sledečih dnevih: za sopran in tenor v torkih in četrkih, za alt in bas v sredah in petkih, in sicer za ženski zbor ob četrta na 7. za moški zbor ob 8. zvečer. Točna udeležba je dolžnost vsakega člana in članice! — Odbor.

Konferenca gledaliških uprav. Iz Beograda poročajo, da se vrši dne 15. oktobra ob priliki slavnostne otvoritve splitskega narodnega gledališča v Splitu konferenca upravnikov vseh jugoslovanskih gledališč. Upravniki gledališč bodo na ti konferenci sestavili načrt enotnega gledališkega zakona za vso državo, ki ga predloži vlada narodni skupščini v odobritev.

»Jugoslovanski humanizem« — pod tem naslovom prinaša »Slovenec« članek dr. J. D., ki se dotika vprašanja šolske reforme. Na zagrebškem zborovanju jugoslov. profesorjev se je imelo govoriti tudi o šolski reformi. To je seveda zelo važno in nujno vprašanje, ki pa se ne more rešiti takoj. Čehi so n. pr. z anketo dve leti zbirali material, predno so prešli na končno rezultate. Dr. Samsa, profesor v škofskih zavodih je pred skupščino prišel s predlogom glede klasičnih jezikov — to imenujemo navadno »humanistično vzgojo«, dr. Sturm pa je rekel, da bo potreba šolo reformirati v zmislu »jugoslovanskega humanizma«. Članek očita prof. Sturm neko laž in hoče dokazati, da dobra vzgoja brez Zimmermann, rodom iz Opave. Po njene mu odhodu je knjeginja ugotovila, da ji je odpuščen komornica poneverila latinščino in grščino ni mogla. O tem vprašanju se da seveda obširno govoriti. Ako se vzame beseda »humanizem« v ozek zmisel, potem seveda jugoslovan-

skega humanizma ni, ker smo Slovanci ne pa Orki ali Latinci. Če pa se vzame »humanizem« v širšem pomenu besede (človekoljubje), potem ne vemo, zakaj bi bila vzgoja v tem zmislu nemogoča, tudi brez grščine in latinščine. Trdimo pa, da je to spor, ki ne spada v politiko in ga je treba obravnavati »sine ira et studio«, članek pa kaže nekako političnost. To bi bilo lahko škodljivo tudi za na ta način kdo misli, da je latinščina potrebna le še za bogoslovje (oziroma za uresničenje tega načrta. Mnenja je, da so tu neki drugi nameni) in bi imeli pristaje humanističnih gimnazij, ker bi ta študij še manj zagovornikov nego imela dosedaj.

• Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijski prireditel na podlagi došlih pisenj sledeča predavanja: V nedeljo dne 23. oktobra v Orešnjevcu pri Slov. Bistrici (strokovni učitelj inž. Petkovšek »o zboljšanju travništva«); v Tinjah na Pohorju (živinozdravnik Škofič »o svinjereji in odvracanju kužnih bolezni«); v Vrbljem pri Zalcu (živ. inštruktor Zupane »o živinoreji«); v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji (strok. učitelj inž. Kropivšek »o govedoreji«); pri Sv. Benediku v Slovenskih Gorah (strok. učitelj Priol »o sadjarstvu«); v Globokem pri Brezicah (ravnatelj Belle »o kmetijstvu«).

Kmetijska šola na Gorenjskem. Kakor poroča »Kmetijski list«, je ustanovitev kmetijske šole na Gorenjskem zagotovljena in jo je ministrstvo sprejelo v svoj delovni program. Ni pa še rešeno vprašanje, kje naj se ta šola ustanovi. Radovljiški okraj bi imel najraje kmetijsko šolo v blejski okolici, kranjski okraj na Brdu pri Kranju, kamniški pa na Križu pri Kamniku. Oddelek za kmetijstvo v Ljubljani je postavil predlog, naj bi se kmetijska šola za Gorenjsko ustanovila na grajskimi Brdo pri Kranju, ker bi se dala ta grajsčina najlažje dobiti in bi po vseh svojih razmerah še najbolj odgovarjala šolskim in gospodarskim namenom takega zavoda.

Sport in turiztika

Prvenstvene nogometne tekme dne 16. t. m. (Službena objava LNP) Prostor Ilirije: Ob 14. uri Ilirija rez.: Primorje rez., sodnik g. Pretnar. Ob trideset na 16. uri Ilirija: Primorje, sodnik g. Kepec. — Prostor Sparte: Ob 10. uri Slavija: Jadran rez., sodnik g. Betetto. Ob 14. uri Hermes: L. A. S. K., sodnik g. Hrast. Ob 16. uri Svoboda Ljubljana: Svoboda Moste, sodnik g. Jerala.

Na Storič ponese SPD, podružnica Kranj, spominsko knjigo v nedeljo dne 16. t. m. Vnanji gostje naj pridejo v Predvor že na predvečer. Zaradi vožnje od Kranja in prenočišča, naj se pisмено zglaste pri nadučitelju g. Jos. Miheliču v Predvoru, pošta Tupalče. Vsi bližnji izletniki pa naj bodo v Predvoru v nedeljo najkasneje ob 6. uri. Zamudniki nas lahko dohitijo, ker je pot na novo in dobro markirana.

Obrambni muzej Jugoslovenske Matice

Borba za naše meje še ni definitivno zaključena, čeprav je prva njena faza končana. Zbrati moramo ves material, da bo za slučaj potrebe na razpolago, in sicer že obdelan.

Tekom zadnjih dveh let je gradivo, ki se tiče borbe za naše meje, silno naraslo. Obstojajo tudi že razne zbirke, ali večinoma zasebne, nobena pa ni popolna. Ne smemo pa povdarjati samo dejstva, da kolikortoliko popolne zbirke vseh naših in nasprotnih letakov, brošur, knjig in kart pri nas še ni temveč se moramo zavedati tudi ne varnosti, da se gradivo, ki je še do stopno, polagoma popolnoma porazu bi. Radi tega se je osnoval pri Jugoslovenski Matici »Obrambni Muzej«, k hoče zbrati vse lastne in nasprotno uradne, poluradne in druge publikacije ki se tičejo naših mej, ali pa so v zvezi z njimi; nadalje vse medvojno propagandno literaturo naših emigrantov in prijateljev, fotografije raznih privedev in akcij, ki so v zvezi z našimi mejami; ravno tako tudi slike izza pre-vrata. Razume se samoposebi, da hoč-imeti Obrambni Muzej v Ljubljani tud starejše gradivo v svoji knjižnici in o ga interesira vse jugoslovansko ozem-lje. Glavno proučevanje pa je name-njeno Prekmurju, Stajerski, Koroški i Primorju.

Obrambni muzej pripravlja za leto Koroško razstavo, ki naj poda obežnik in nazorno sliko o vsem kar se tiče naše Koroške, posebno pa o dogodkih od prevrata preko plebiscitnega boja do danes. Koroška razstava bi bila gotovo najuspešnejši propagator za naš koroško vprašanje in zato jo hoče osnovati kot potujočo z namenom, o bi se z njo seznanili tudi bratje Hrva in Srbi.

Da pa Obrambni Muzej uspe v svoj namerah, je potrebna pomoč vseh r doljubov pri zbiranju gradiva. Zato obrača »Obrambni Muzej« do vseh slvenskih domoljubov z vljudno prošnjo da mu odstopijo svoj tozadeven razpoložljiv material in da nam javijo osebne, na katere bi se lahko z uspeho obrnili.

Vstopijo v krog nabiralec gradiva za naš prepotreben Muzej!
Z narodnim pozdravom
Obrambni Muzej Jugoslovenske Matic v Ljubljani.

Domače vesti

Minister za socialno politiko doktor Kukovec, je prispel včeraj z brzotokom v Celje in se v soboto odpelje v Ljubljano, da se udeleži v nedeljo kongresa demokratske stranke.

Poverjenik za pravosodje v Ljubljani dr. Vladimir Ravnihar, je razrešen po poverjeniku, ker je poverjenstvo za pravosodje v zvezi z ustavo odpravljeno in stopi na njegovo mesto oddelek ministristva za pravosodje, ki je neposredno podrejen ministru pravde. Oddelek namreč je dr. dvor. svet. dr. Janko Babnik. Dr. Ravniharjem odstopa s svojega mesta najstarejši poverjenik iz revoliucije dr. Dobe.

Učiteljstvo IV. dekliške ljudske šole v Mariboru je podpisalo 3.200 K državnega investicijskega posojila.

Učiteljstvo jeseniške osnovne šole je podpisalo 24.000 K 7% državnega posojila.

Onim, ki ne podpisajo državnega posojila, skupina beograjskih vseučilišnih študentov, da v sporazumu s invalidskim združenjem izda knjigo z imenikom vseh pri velikih bogatašev, ki ne bodo primerno svojemu premoženju podpisali državnega investicijskega posojila. Knjiga se bo razdelila vsem kulturnim zavodom in privatnim korporacijam z zahtevno, da se take »patriote« takoj za vodno izključijo iz vseh zavodov in korporacij.

Izplačilo priznanje 20% nega odbitka. Uradno nam poročajo: Izplačevanje priznanje do 1000 K se prične s tekom meseca oktobra, za vsote nad 1000 K pa se bodo izdale državne obveznice s 3% letnim obrestnim in s amortizacijo do leta 1935. Ko bo objavljena zamenjava kron na osvobodjenem delu Dalmacije, bo ministristvo izdalo tudi odločitev glede tisočkronskih bankovcev s ponarjenimi znankami.

Za penzionirane oficirje. Poslanec dr. Zerjav je vložil upit na ministra financ, v katerem graja, da se mnogim penzioniranim častnikom iz vseh krajev naše države še sedaj niso likvidirale njihove pokojnine ter zahteva takojšnjo ureditev tega perečega vprašanja.

Artillerijska podoficirska šola v Mariboru sprejme letos 60 gojencev. Prošnje je do 25. oktobra vložiti pri poveljstvu šole. Vsi prijavljeni kandidati se morajo zaradi zdravniškega pregleda in rešitve o sprejemu v šolo javiti osebno poveljniku šole v Mariboru dne 30. oktobra ob sedmih zjutraj.

Imenovanja v diplomatski službi. Beograjske »Službene Novine« objavljajo vrsto imenovanj v diplomatski službi. Imenovani so med drugimi: sekretar tretjega razreda pri poslanstvu v Bruslju Vladimir Rybař za sekretarja III. razreda v ministristvu zunanjih del, in diplomirani pravnik doktor Teo Vodušek za pisarja drugega razreda v istem ministristvu; nadalje sekretar tretjega razreda Vladimir Martinec pri poslanstvu v Bernu, in sekretar tretjega razreda Srečko Brezigar v Pragi — oba za sekretarja drugega razreda pri poslanstvu v Pragi; pisar drugega razreda pri konzulatu v Bari Dragotin Ukmarič za pisarja istega razreda pri konzulatu v Trstu.

Izpremembe v službi južne železnice. Premeščeni so: Višji nadzornik Josip Ringel iz Maribora v Inmost, Karl Vračko iz Dravograda-Meža v Ljubljano, asistenti Stane Likar iz Rakeke v Ljubljano, Anton Leskovec iz Čakovca v Ljubljano, Avgust Amaretti iz Podsedca v Čakovec, Viktor Hauptman iz Maribora v Zaprreš, Ivan Ceglar iz Zaprreša v Zidani most in Rudolf Jeretin iz Tezna v Maribor, nadalje uradniški pripravnik Ivan Erker iz Maribora v Dravograd-Mežo, Ivan Urbančič iz Siska v Prevalje, Vladimir Tominec iz Rakeke v Dravograd-Mežo in Franjo Jazbinšek iz Dravograda-Meža v Rakek. Na novo sprejeti uradniški pripravniki: Friderik Mencin, Ljudevit Prebil in Anton Perko v Ljubljani, ter Rafael Bačar v Mariboru. Inženjer Josip Schwarz v Zagrebu in višji revident Anton Strlič v Slatini sta upokojena, iz službe južne železnice pa so izstopili: strojni komisar inž. Karl Klausberger v Mariboru in uradniški pripravnik Maks Smrdur v Mariboru in Rado Mazi v Ljubljani.

»Jutrova« poročila. Včeraj je moglo »Jutro« kot edini list v Jugoslaviji javiti, da je bil na konferenci v Benetkah došen sporazum. Ravnotako smo po naših izvrstnih poslušalcih poročevalskih zvezah mogli objaviti že v včerajšnji številki našega lista glavne točke razsode Zveze narodov o vprašanju Gornje Slazije. Zanimivo je, da je dospela vest o tem dogledu, katerega politična važnost se danes še ne da dovolj oceniti, v naše uredništvo ob 22. in pol, torej šest ur po tem, ko se je v Ženevi zaznalo za vsebino odločitve. Vest je šla preko Pariza in Berlina. Naši študenti vsak dan vidijo tudi na naših poročilih iz Beograda ter iz raznih inozemskih centrov, da je »Jutro« list, ki sme pač reči, da je glede vsebine, točne in zanesljive informacije, prvi v Jugoslaviji. Laekava priznanja, ki jih v tem oziru dobivamo od naših prijateljev in študentev nas le vzpodbujajo, da svojo poročevalsko službo še bolj izpopolnimo.

Kako zanimava »Domoljub« svetopisemske čudeže. V drugi Mojzesovi knjigi sedmem poglavju stoji zapisano, da je hotel Mojzes s svojim bratom Aaronom priložiti egipčanske faraone na odhod izraelcev v domovino z mnogimi čudeži: med temi čudeži je bil tudi ta, da je Aaron kregel na tla svojo palico, ki se je takoj

spremenila v veliko kačo. Včerajšnji »Domoljub« pa pripoveduje, da živi po Afriki velika in strupena kača »ure« (Naha Faje), ki ima to lastnost, da otrpne in postane trda kot palica, ako se na prave mesto zaburi za tlinik. Take kače — ureje — so uporabljali — tako trdi »Domoljub« stari egiptovski čarovniki, da so se z njimi producirali, jih metali v otrpjenem stanju na tla in faraoni so mišili, da se njih palice izpreminjajo v kače. Tako je delal tudi Aaron, dasi sveto pismo njegovo metanje palice in izpremembo v kačo našteva med sveta čudežel »Domoljub« torej uči, da je svetopisemski čudež navaden trik starih egiptovskih čarovnikov in se pridružuje na ta način onim »brezverskim« pisateljem, ki so hoteli s znanstvenega stališča dokazati čudeže kot prirodne pojave in razne orientalske čarovniške trike!

Bliza se nove leto in »Domoljub« je začel že s veliko reklamo za katoliške liste, katere priporoča na način kot galski žid svoje blago. V ti svoji reklamavi tudi »Jugoslavijo« med svobodnimiselnimi listi! Gospod Pesek bo gotovo poslal popravek, ali pa tožil »Domoljuba« za tako obrekovanje.

»Žene ne puščajte moč v farovani« Pod tem naslovom prinaša današnja »Domovina« o procesu proti župniku Magajni, ki je bil pred ljubljanskim deželnim sodiščem zaradi »sodomskega greha« obsojen na 6 tednov zaporu, daljše poročilo in prav oistro svarilo.

Novinar Mračič aretiran. Dunajski policija je aretirala te dni jugoslovanskega novinara Ivana Mračiča, ki je bil zapleten v Gagliardijsvo zaroto. Mračič, ki je sicer eden najaktivnejših jugoslovanskih komunistov na Dunaju in organizator znanih komunističnih komplotov na medicinski fakulteti v Graecu (on je organiziral kurirsko službo med dunajsko in beograjsko komunistično centralo), je aretiran zaradi svoje zveze s Moskvo. O priliki hile preiskave v njegovem graškem stanovanju, se je našlo mnogo dokumentov in spisov, ki ga kompromitirajo ne samo kot nevarnega zarotnika proti naši državi, marveč tudi proti današnjemu režimu v Avstriji. Našel se je pri njem tudi seznamek boljševiških agentov, ki so bili določeni za izvršilne organe komunističnih svetov v naši državi.

Anketa o novem lovskem zakonu. Glede časopisnih vesti, da je v ministristvu za šume in rudnike izgotovljen načrt novega lovskega zakona, se s kompetentne strani poroča, da se bodo pred končno redakcijo načrta zaslišali še interesi iz gospodarskih in lovskih krogov na posebni anketi, ki bo v kratkem sklicana v Zagrebu.

Licitacija tobačnih zalog. Direkcija tobačne tovarne sporoča, da ni dobila glede odgoditve licitacije onih tobačnih zalog, ki so v rokah invalidov in vojništvov, nobenega službenega obvestila. Licitacija se vrši v objavljenem obsegu dne 20. oktobra.

Izprememba posesti. Kolizejsko poslopje na Gosposvetski cesti je od g. Deghenghija kupil škofješki veletrgovec Hajnrihar za tri milijone kron. Deghenghi se baje preseli v Maribor.

Se en nastop kubanskih kozakov. Na splošno željo občinstva, ki pri zadnji produkciji kubanske kosaške konjice ni dobilo mesta, priredi odred kosaške konjice v nedeljo popoldne na dirkališču Sokola v Tivoli še eno javno vajo in produkcijo, ki obsega 25 zanimivih točk kosaške izvežbanosti. Produkcija se vrši v korist članov-proizvajalcev, cena sedeža 10 din., stojišča 5, dijak 3, otroci 1 dinar. Predprodaja vstopnic v Severijski trafikli v Selenburgovi ulici in v restavraciji Novi Svet. Začetek produkcije točno ob pol štiri popoldne.

Ljubljanka — jugoslovanska lepota. Beograjski list »Novosti« je razpisal konkurz s slikami za najlepšo Jugoslovanko. Kot javljajo sedaj »Novosti« je dobila največ glasov pri konkurenci gđ. Mimi Tavčarjeva iz Ljubljane, ki bo proglašena kot lepota Jugoslavije.

Mariborski mestni svet ima v petek dne 14. oktobra ob 18. uri sejo.

Drakonične obsoedbe pri mariborskem občinskem sodišču. Iz Maribora nam poročajo 13. oktobra: Včeraj se je vršila v občinskem dvoranu pred občinskim sodiščem za pobiranje draginje nova razprava, kateri je predsedoval sodni svetnik gosp. Vidovič. Obtoženi so bili mesarji Ivan Golob, Fran Vlahovič, Fran Filipič in branjevka Rozalija Muršec, Mesar Ivan Golob se je moral zagovarjati, ker je prodal neki stranki preveč kosti. Ker priča ni mogel navesti nič konkretnega, je bil Golob oproščen. Razprava proti mesarju Francu Vlahoviču je trajala skoro tri ure. Obsojen je bil na 100.000 kron globe in na 1 mesec zaporu, ker je prodal meso preveč maksimalne cene. Branjevka Rozalija Muršec je bila obtožena, da je za kilogram sladkorja zahtevala 56 K, mesto določenih 48 K. Ker je manjkala glavna priča, je bila razprava preložena. — Zadnji se je zagovarjal mesar Fran Filipič. Proti njemu je govorila nabavna knjiga gostilničarke Pavlič, kateri je prodal meso preko maksimalne cene. Bil je obsojen na 200.000 K globe in na 1 mesec zaporu. Obsojena pa je bila tudi gostilničarka, ki je plačevala meso dražje, dasi si je bile znane maksimalne cene, na 10 dni zaporu in 4000 K denarne globe.

Smrtina kosa. Po čitateljski bošnja je umrla včeraj v Ljubljani gospa Josipina Klemenčič, soproga akad. slikarja Milana Klemenčiča. Pogreb bo v soboto ob štiri popoldne iz deželne bolnice na pokopališču k sv. Križu. Naše sožalje!

Smrtina kosa. V Ljubljani sta umrli tapetarski mojster Fran Blumauer in čevljarški mojster Miha Zidan.

Izgubila se je denarnica s večjo vsoto denarja od trgovine Babiš ob Dolenjski cesti do Dolenjskega kolodvora. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v upravnistvu »Jutra«, Peršernova ulica št. 54, ali pa na policijski stražnici »pri Jurju« na Dolenjski cesti.

Nesreče in nesgođe. Tičarju Roku, leonmu delavcu pri graščaku Fuchsnu v Koriki, je pri obiskovanju vejevja spodletela sekira in se je pri tem težko ranil v koleno desne noge. — 12letni Alojzij Flegar sin kočarje v Krtni, je pri telovadbi padel in si zlomil levo roko. — Jerko Stefan, sin posestnika iz Podboršta pri Ornušah, je trčil z nekim drugim kolezarjem in si pri padcu zlomil desno roko. —

Nepoštena uslužbenka. Kneginja Loti Windischgrätz v Planini je nedavno od pustila iz službe svojo komornico Ano dragocenosti in obleke v vrednosti 168.000 kron.

ARETACIJA NEVARNE VLOMILSKJE DRUŽBE

V Mariboru, Ljubljani in Zagrebu je bilo v zadnjem času izvršenih več vlomov, ne da bi bilo mogoče priti vkljub marljivemu polzvedovanju zločincem na sled. Tako je bilo izvršenih v trgovino Šostarič v Mariboru kar pet vlomov, pri katerih so odnesli tatovi za več stotisoč kron blaga in denarja, dalje v lovu v trafikli v Frankopanovi in Vetrinjski ulici v Mariboru, v Skabernetovo trgovino v Ljubljani in več vlomov v Zagrebu.

Zadnje dni pa je mariborska policija opazila, da prihajajo okoli polдне Hartingerjevo skladišče na Meljski cesti št. 3 sumljivi ljudje, ki so stalno odvažali razno blago iz skladišča. Policija jih je opazovala par dni in obvestila o tem trgovca Hartingerja, ki je izjavil, da mu o kakih opoldanskih delavcih ni nič znane. Zaradi tega je policija v sredo vse tri osebe aretirala in dognala, da je dobila v pest tri nevarne brezposelne vlomilce: Maribortana Rajka Žolgerja in Frana Pačnika in avstrijskega državljana Frana Kaeferja. Pri zaslišanju so aretiranci priznali, da so odnesli iz Hartingerjevega skladišča okoli 20 meterskih stotov sladkorja in mila. Interesantno je pri vseh stvari, da Hartinger sploh ni opazil, da mu manjka kaj blaga. Ugotovljeno je bilo dalje, da so aretiranci izvršili tudi več vlomov v Ljubljani in Zagrebu. Najbolj zanimivo pa je, da je bil Rajko Žolger kot izvršilni član te troperesne vlomilske družbe obenem tudi zavarovalni agent neke zagrebške zavarovalnice. Vsi trije so bili oddani v sodne zapore in je pričakovati, da pridejo še nadaljni njihovi grehi na dan.

ZABAVNI VEČER

»Dobrodelnega društva tiskarjev«, ki bo v nedeljo dne 16. t. m. v »Unionu«, obeta mnogo zabave in užitka. Na sporedu so pevske točke opernih solistov in komični nastopi članov drame, koncertne točke vojaške godbe pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina in končno ples. Za neplesalce bo na razpolago bogat srečolov. — Začetek ob 7. uri. Vstopnina 5 din.

Društvene vesti

Gospodinj! Pridite zanesljivo vse v soboto 15. t. m. popoldne ob štiri v veliko dvorano Mestnega doma na šestanek. Razgovor o sedanjih draginji in o ukrepih proti draginji. — Socialno, gospodarsko in kulturno žensko društvo v Ljubljani.

Kolo jugoslovanskih sester ima v soboto 15. t. m. ob 1/2 6. uri sejo v društveni sobi Solski dvorovi št. 2/II. Kolašice, pridite vse in pripeljite s seboj tudi nečlanice, ki se zanimajo za razpeševanje ereki Sestre, zdramite se! Dolžnost vsake članice je, da pomaga pri slednji dobrodelnosti akciji! — Načelnica.

Za »Gospodinj!« priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 1/2 8. uri zvečer v Ljudskem domu društvo »Rokodelskih pomočnikov« Meškovo dramo »Matja«. Jedro Meškove »Matere« je problem ljubezni do domovine, do svojega naroda, do svoje rodne grude, do svoje matere-zemlje. Ker ravno v teh dneh naši bratje Korolci bridko čutijo to resnico, je prav primerno, da se uprizarjo ta drama. Razen tega je na programu še petje korolških narodnih pesmi in govor g. prof. dr. Rožiča. Vstopnice se prodajajo v pisarni »Gospodinj!« »Zvona« in v Ničmanovi trgovini. — »Gospodinj!« Zvon.

Podružnica Jugoslovanske Matice v Ptuj priredi v soboto 15. t. m. ob 8. uri zvečer v Društvenem domu predavanje o Korolci. Po predavanju nastopi znani oktet Slovenskega pevskega društva, ki bo prepeval naše korolške narodne pesmi. Vsa narodna društva vabljena!

Šoferji Napovedani sestanek za soboto je preložen na petek dne 14. oktobra in se vrši v gostilni Lovšin v Gradišču točno ob 7. uri. — Odbor.

Gospodarsivo

Podpisujte državno posojilo

SE DANES IN JUTRI JE ČAS ZA PODPISOVANJE DRŽAVNEGA INVESTICIJSKEGA POSOJILA.

Čeprav je bogata naša država po prirodnih krasotah in pridelavskem bogastvu, čeprav imamo svojo industrijo, ki je tako lepo začela praveviti — vendar žal, nimamo dovolj prometnih sredstev, da bi se mogli okoristiti z vsem tem. Koliko tujcev bi prihajalo k nam, koliko bi nas posečalo izletnikov če bi imeli dobre železnice! Saj imamo Plitviška jezera in lepo dalmatinsko ravstvo, imamo našo Bosno, naš lep Bled in naše planine. Po najlepših krajih pa vozijo železnice, ki so v slabo slabem stanju. Pogled le v našo lepo Dalmacijo in žal ti bo vseh teh krajev, v. Koliko bi koristile dobre železnice naši trgovini in industriji! Koliko bi koristile našim letovitelcem in slovesu naše, mnogokje še čisto nepoznane dežele! —

Imamo krasno ležeča pristanišča, imamo morje, pa kaj, ko nimamo ladij, ko pristanišča niso opremljena?

Se več. Mnogokje kažejo že danes podrti mostovi svoja bolna rebra in kriče svoj zgovorni memento. Svetovna vojna je divjala preko njih.

In dalje, kaj je z našo valuto? Kar ne more in ne more se dvigniti iz svojega dosedanjega nizkega kurza, nevarnost je, da bo padla še bolj.

Tu je treba — ne besedi in fraz, ki lepo zvane in nikomur ne koristijo, tu je treba patriotične zavesti, čuta za domovino in dejanj. Treba je, da se zavedamo globoko v dušo, da smo državljani in da imamo gotove dolžnosti do domovine in do družbe. Seči je treba v šep in posoditi državi, kakaj državna sredstva tu ne zadostajo.

Se dva dni časa!

Kdor je dosedaj pomišljal, kdor je cinal dosedaj, naj pokaže vsaj danes, zadnji dan, da boče po svojih močeh prispevati k temu, da se povzdigne ugled naše države v inozemstvu, da postane vrednost našega denarja večja in da bo padla cena živlom in blagu!

Domovina apelira na naš patriotični čut! Se dva dni imaš časa, da se izkažeš hvalečnega za toliko dobrot! Odzovimo se njenemu vabilu in podpisujemo državno posojilo, kdor tega ni še storil do danes ali kdor je podpisal premalo, podpisimo še danes in jutri, zadnji dan!

Pokažimo, da nam je kaj za procvit države, ki smo toliko časa hrepeneli po njej, pokažimo, da ljubimo svojo domovino! —

Se dva dni časa je za podpisovanje državnega investicijskega posojila!

Kdor si je pomišljal do danes, tisti naj premisli to-le:

Alli hoče prispevati k ojačenju našega narodnega gospodarstva?

Alli hoče pripomoči stabilizaciji naše nesrečne valute?

Alli hoče pripomoči k razvoju naših prometnih sredstev?

Alli hoče varno naložiti svoj denar?

Alli hoče naložiti svoj denar na izredno visoke obresti?

Alli ljubši svojo domovino? Če je ljubši, pokaži to dejansko!

Domovina je v potrebi in apelira na tvoj patriotični čut — odzovi se ji! —

Poštni promet v naši kraljevini. Leta 1919 so odpremile naše pošte skupno preko 120 milijonov raznih pošilk; od teh okoli 700.000 zabojev. Število odposlanih brzojavov je znašalo okrog 6 milijonov. — Leta 1920 je bilo odpremljenih 108 milijonov pošiljk, od teh preko 1 milijon 100 tisoč pošiljk zabojev. Število oddanih brzojavov je bilo 7.324.000. Dolžina brzojavnih žic je merila 154.000 km. Na nakaznicah je bilo vplačano in izplačano preko 3 milijarde. (Letos je ta vsota že prekoračena samo v prvih štirih mesecih). Denarni promet pošiljk hranilnic je znašal lani preko 10 in pol milijard kron, a letos je ta denarni promet dosegel že v prvih mesecih 14 milijard kron.

Prodaja starega materijala. Direkcija državne železnice v Sarajevu bo prodala dne 24. oktobra ob 10. uri dopoldne v skladišču materijala na glavnem kolodvoru v Sarajevu staro kovano in lito železo, star baker itd. ter star papir.

Dobava slame. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se dne 19. oktobra ob 10. dopoldne sklenejo pismene, neposredne pogodbe za dobavo slame v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri Komandi vojnega okrožja v Celju in v Mariboru ter pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici. Pogoji osebno pri imenovanih vojaških mestih.

Pozor obrtna društva in združenja Slovenske obrtna društva in združenja v Mariboru pozivljva vsa bratska društva in združenja bistve Stajarske, da mu pošljejo v njih listnem in v interesu vsega obrtništva svoje naslove, ker bo društvo odselej vodilo evidenco o vseh važnih naredbah in zadevah, tiskanih se vsa obrtništva. Da pa zamore isto v danih slučajih tudi z drugimi društvi in združenji skupno nastopiti, potrebuje natančen seznam vseh v postev prihajajočih združenj in društev, da jih po potrebi lahko obvesti.

Cene za prevoz iz državnega premoškopa Velenje. Pokrajinska vlada za Slovenijo je doedanje cene velenjskega premoška znatno znižala. Nove cene so: lignit 32, 31, 30, 24 K; kosovec 30, 29, 28, 22 K; drobnji premog 25, 24, 23, 17 K; zdrob 25, 22, 21, 15 K za 100 kg. Za vsa

ko vrsto premoška so določene 3 cene: prva cena velja za velenjski okolišč; druga za celjski okolišč; tretja za mariborski okolišč, za Kranjsko in Hrvatsko do Zagreba; četrta za vse oddaljenejše kraje. Cene v oddaljenejše kraje so višje zaradi večjih prevoznih stroškov. V cenah so vštete tudi vse pristojbine.

Sarajevski protestirali proti nameravani trasni Jadranske železnice, Sarajevski gospodarski krogi so začeli veliko akcijo proti omalovaževanju Sarajeva, ki bi izgubil vso gospodarsko važnost, ako bi šla nova jadranska proga po dolini Drine in Tare v Kotor.

Živinski sejm v Teharjih. V Teharjih je bil dne 12. oktobra živinski sejm, na katerega je bilo pripeljanih nad 500 glav živine, med njimi okoli 200 volov za klanje. Vladovala pa je veliko mrtvilo in ni bilo nobenega povpraševanja, kar je povzročilo med kmeti konsternacijo. Prišli niso niti kupci iz Ljubljane, niti iz Italije.

Dunajski veliki sejm d. d. je predlagal povišanje delniške glavnice od 60 na 200 milijonov a. K.

Velikanska insolvenca na Dunaju. Kakor poročajo z Dunaja, so prišle zaradi naraščanja tujih valut 3 velika dunajske tekstilne tvrdke v plačilne težkobe. Tvrde so baje vsaka za okrog 700 do 800 milijonov a. K pasivne. Velika dunajska tekstilna tvrdka Ignaz Hacker želi a 120 milijoni a. K pasiv poravnati se izvensodno.

Avstro-ograska banka. Z Dunaja poročajo: Te dni se je vršila prva seja ožje generalne sveta Avstro-ogradske banke (generalnega sveta za avstrijsko poslovno vodstvo). Na seji se je med drugim diskutiralo o splošnem finančno-političnem položaju in o konsekvencah, ki nastale iz tega za A.-o. banko.

Bolgarska naroča vagonov v Avstriji. Graška tvornica vagonov je dobila ob enem a simmerinko tvornico strojev in vagonov iz Bolgarske naročilo za dobavo vagonov v vrednosti 100 milijonov avstrijskih kron.

Ruski milijonski bankovci. Nemški listi poročajo iz Moskve, da je sovjetska vlada izdala v promet bankovce po 1, 5 in 10 milijonov rubljev. Če bo šlo po tej poti naprej, bodo imeli Rusi kralu milijardske bankovce.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 191.50 — 194, Bukarešta 200 — 208, Milan izplačilo 995 — 1020, sek 985 — 1010, London 995 — 1000, Newyork kabel 250 — 255, Pariz 1850 — 1920, Praga 280 — 282, Svica 4600, Dunaj 8.40 — 8.60, Budimpešta 39 — 40, valute: dolarji 250 — 252, avstrijske krone 10 — 11, rublji 12, napoleoni 835 — 840, marke 192 — 194, lire 980 — 1000, madžarske krone 40 — 41. Banka za Primorje 780 — 800. Trg. obrtna banka 235 — 240. Hrv. eskomptna banka 670 — 675. Brodska banka 405 — 420. Jadranska banka 1200 — 1225. Jugoslovanska banka 495 — 505. Ljub. kreditna banka 850. Narodna banka 525 — 530. Praštionska 5100 — 5120. Rečka pučka banka 400 — 410. Srpska banka 700 — 705. Eksploatacija drva 700. Goranin 610 — 620. Gutman 1510. Nar. šumska industrija 610 — 620. Našiška industrija drva 540. Slavonija 635 — 650.

Beograd, valute: dolarji 62, marke 48, leji 53, levi 40, devize: London 242.50, Pariz 450, Praga 68, Dunaj 2.15, Berlin 49.25, Milan 250, Budimpešta 10.

Dunaj, devize: Zagreb 1133 — 1157, Beograd 4535 — 4555, Berlin 2097 — 2103, Budimpešta 453.50 — 456.50, Bukarešta 2395 — 2405, London 11.40 — 11.510, Milan 11.390 — 11.410, Newyork 2098 — 3002, Pariz 21.380 — 21.420, Praga 3207 — 3213, Svica 1945 — 1953, Varšava 71.50 — 73.50, Zurich 54.975 — 55.825, valute: dolarji 2968 — 2972, levi 1845 — 1853, marke 2097 — 2103, funti 11.440 — 11.460, francoski franki 21.280 — 21.330, lire 11.90 — 11.210, dinarji 4506 — 4528, poljske marke 74 — 76, leji 2335 — 2475, švedski franki 54.925 — 54.975, češke krone 3107 — 3203, madžarske krone 455.50 — 458.50.

Zürich, devize: Berlin 39.00, Newyork 5.44, London 20.88, Pariz 39.00, Milan 20.50, Praga 5.90, Budimpešta 0.80, Zagreb 2.10, Bukarešta 4.25, Varšava 0.13, Dunaj 0.25, avstrijske žig. krone 0.19.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.				
Dan	Čas opazovanja	Stanje ob ozračje v m m	Temperatura po C.	Vetrovi
18. okt.	7. 14. 21.	743-8 741-8 743-8	8-3 16-7 12-8	brez vetra " "
Srednja včerajšnja temperatura 12-6, normalna 11-1.				
Vremenska napoved: lepo, toplo vreme				
Solnce vzhaja ob 6-15, zahaja ob 17-15				
Lastnik in izdajatelj				
Konzorcij »Jutra«				
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.				

Morski ropar

(Le Filibustier des Mers.)

Roman.

Tvoj sin in pa mladi Quérolé, ta dva sta prava! Če izvzamem nekaj starih morskih rib, ki vkljub največjemu viharju čepé na jamborih in drogovi, kakor prirasčeni, nočem, da bi razven njih le en sam na „Lept podlasici“ bil starejši po letih, kot oba častnika. „Lepa podlasica“ se mi ne sine vrniti drugače, ko s polovico trebuha v vodi, tako naložena mora biti z zaplenjenim suhim zlatom! Pri teh besedah zopet udari po ročaju meča in ko se ozre v korzarjeve oči, se zadovoljno nasmehlja, kajti te oči se blešče neme in navdušenja, kakor da se v njih že lesketa odsev bodočega zlatega plena.

„Končajmo torej“, povzame vitez čez nekaj časa. „Baš je pravi čas za fregato, ki je pripravljena za vsak manevar. Vse moštvo je že najeto. Zadovoljen boš z njim. Če pa ti kaj na krovu ne ugaja, bilo kar bilo, imaš itak še štiri dni časa, da preobrneš vse, kakor te je volja. Vse ti prepustim. Vrag me vzemi, od te ure naprej si razven gospod-boga edini in najvišji poglavar na ladji! V nedeljo ob prvi plimi pa le pazi, da bo vsak na svojem mestu, ko odrinete.

Vila na Bledu

krasna lega, zelo pripravana za gospodarsko podjetje, z velikim vrtom, ki je nasajen s plemenitim sadjem, se proda takoj radi selitve. Naslov: Maohak, vila Straža, Bled, Slovenija, HSH. 1711

Morska trava (afrik)

za modroco, na debelo in najceneje pri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12. 1615

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru“

FRANCOSKA!

JANKO LAVRIC, STRASBOURG, r. CHARLES APPELL
No. 1, PROSI ZA PONUDBE VSEH IZVOZNIH PREDMETOV, ZLASTI DEŽELNIH PRIDELKOV, FRANKO ZACARINJENO SPILJE. BRZOJ NASLOV: „SLOVENIA“, STRASBOURG. 1690

Tovarniško podjetje v bližini Ljubljane sprejme v vseh pisarniških poslih popolnoma samostojno

kontoristinjo.

Ponudbe z navedbo referenc in plačilnim zahtevkom pod „Tovarna“ na upravništvo „Jutra“. 1705

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: 1664

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Murska ulica 19.

Slava, čkor zmazija. Mlčva svu sdrilala»
«Mlčva sva udarila» ponovi mladenič, potem nekaj razmišlja in vpraša: «Pa kam pojdemo? Ali odločam tudi o tem?»
«Ne!», mu odgovori Danycan.
Nato zopet molk. Vitez si ogleduje obraze štirih poslušalcev drugega za drugim in telita s svojim pogledom štiri pare oči, ki nemo vprašujejo.
«Pah, kaj,» pravi končno, «kdo drugi... Julien Oravé na primer bi sedaj gotovo kuhaj svoje tajnosti, kakor novemberska megla v Kanalu, ... pa čemu, prosim vas? Mi vsi, kar nas je tu, imamo le škodo, če bi kdo med nami kaj počvel. Ne, kapitan Trublet, kraja si ne boš sam izbiral, ker sem ti ga že jaz izbral! Pa brez skrbi! Jaz znam izbirati in dobro sem izbral. Ne pošiljam te pred Zeudsko jezero na lov na slanike in njih ribiče, niti Ruyterju pred nos. Naš kralj že dobro ve, kaj dela, da se ne bori z Generalštat na Holandskem, marveč v Alzaciji in Nemčiji. Njega posnema moja maleknost. Vraga negda! Naša „Lepa podlasica“ ne bo lovila holandskih podgan tam, kjer lazijo iz svojih lukenj! Ti „gajzi“ se sami bahajo, da so „furmani celega sveta“. Res plovejo njihove ladje po vseh vodah, kakor da je vsa slana voda njihova, in ponosno in predrzno se lotevajo ladij drugih držav. Ni-li tako, kakor pravim? V Zapadni Indiji na primer nimajo Holandci mnogo

zemlje, kolikor vem, vsajedno se pa ne brigajo za pogodbe. Povsod se tam kaže holandska trobojnica, ki krije množico tovara, ki spada pravzaprav nam po vsej pravici, podložnikom našega kralja, ali pa našim prijateljem pod kraljem španskim in angleškim. Tomaž Trublet, med temi nesramneži boš delal red!»
«V Indijo torej» vpraša Tomaž.
«V Zapadno Indijo, da, na ameriške Antile. Tja odpluješ s polnimi jadri, to je moj ukaz, ko dosežeš debelo morje. To je moj ukaz in nič več. Če se enkrat usidraš pred Tortugo — to je otok tam doli — si ukaz izpolniš, o vsem drugem odločam sam. Vse možnosti presodi sam, kakor znaš in veš, dam ti samo eno splošno navodilo: Svojo ladjo polni, sovražne prazni!»
Vse je sedaj molčalo. Namršenih obrvi si je stari Malò poskušal predstavljati v svoji betici te na pol praviščne otoke, ki jih ni nikdar videl, niti na svojih najbolj neverjetnih pohodih. Preplašeno sta poslušali obe ženski in dekle se je spomnilo vseh čudovitih papir, opic in drugih čudes, ki so jih ti otoki baje polni. Tomaž jej prinese gotovo cele kurnike te praviščne golazni. Mati, kakor vse matere, že vidi v duhu vihar in brodolom, morske pse in ljudožrce, žolto mrzlico in druge sovražnike. Tomaž sam pa premišljuje molče, v duhu obrača vitezove besede sem in tja in vedno bolj mu ugajajo. Razumen

dečko je naš Trublet. Tudi Gautier Danycan je o tem vedno bolj prepričan. Ko je pred nekaj urami potkal na večna vrata, je prišel z namenom, da si pridobi drznega pomorščaka, čigar slavna pomorska bitka je napolnila ves Sant Malò s ponosom in občudovanjem. Sreča mu je bila mila: izkazalo se je, da je dečko tudi raz-

umen in premeten pafron. To je vitez, ki dokazovala vsaka beseda, pa tudi kapitanov molk.

(Dalje prihodnje.)

ZAVARUJTE SE PRED SLABO VALUTO! PODPIŠITE DRŽAVNO POSOJILO!

Namesto posrebnega obvestila.

Naznanjamo, da je naša ljubljena mati, žena, sestra, teta oziroma svakinja

Josipina Klemenčič

danes, po dolgi bolezni, mirno umrla.

Pogreb ostankov nepozabne nam pokojnice bo v soboto 15. t. m. ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1921.

Marija Lorenenti,	Milan Klemenčič,
mati.	moj.
Milovan, Savo, Marija,	
otroci.	
Pavla Stofa,	Edravko Stofa,
sestra.	svak.
	Žarka, Veruška,
	nečakinji.

Kuharica

vestransko izveščana, se sprejme takoj proti dobri plači v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 1693

Po nizki ceni: 1692
nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, tudi malo rabljeni.
F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 8. Karlovska cesta št. 4.

Krojači

samostojni, vestni in natančni delavci dobijo takoj trajno delo. Vpraša se: Emonska cesta 8, Ljubljana. 1689

1663 Prazne in rabljene vreče (diakova)

v vsaki množini po najnižji ceni pri FR. SIRC, Kranj.
Kupuje
suhe gobe, fižol, brinjevo olje.
Telefon int. št. 9, Kranj.

Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin. 1635

C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ponovno se je v trgovskih krogih izrazila želja, naj se ustanovi trgovska spedijska družba, katera bi se pečala z vzkladitvenjem blaga, izvrševala carinsko manipulacijo in spedicijo na vse strani ter vzdrževala carinsko tranzitno skladišče (smetišče) in na ta način nudila vsem stanovskim tovarišem ugodnosti, katerih danes pri raznih zasebnih spediterjih in carinskih posrednikih ne uživajo, temveč le-ti blago strahovito podražujejo. Trgovci Slovenije, vpoštevajoč to obšekoristno željo, so sestavili pripravljalni odbor, kateri je imel nalogo, vse potrebno ukreniti ter pripraviti za ustanovitev

„ORIENT“

mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru

z delniško glavnico Din. 1.000.000—, katere ustanovitev je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921., VI. št. 3905, konc. listina z dne 3. oktobra, št. 7008, oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Na podlagi tega dovoljenja se daje v podpis

eden milijon dinarjev

delniške glavnice, ki je razdeljena na 10.000 delnic v nominalni vrednosti po Din. 100— za komad, glasečih se na prinosca.

Razni stroški pri izdaji delnic znašajo 15 dinarjev na vsako delnico.

Nominalni znesek po Din. 100— in pa stroški po Din. 15— se morajo v celoti plačati takoj pri podpisu.

Podpisovanje se vrši od 15. oktobra 1921. do 6. novembra 1921.

Odbor si pridržuje pravico svobodne dodelitve delnic do 15. novembra 1921.

Subskribenti imajo pravico dvigniti z dnem 20. novembrom 1921. vplačano protivrednost za nedodeljene delnice.

Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.

Začasno se bodo izdala potrdila o dodeljenih delnicah, ki se bodo pa pozneje zamenjale za delnice družbe „Orient“.

Kot subskripcijska mesta fungirajo: Centralna banka v Zagrebu in njene podružnice; Zadržna gospodarska banka v Ljubljani, njene podružnice in afilijacije; Mariborska eskomptna banka in njene podružnice; Gradjanska banka v Beogradu in njene podružnice in vsi trgovski gremiji in trgovske zadruge.

Vabimo Vas v svoj krog, da si ustanovimo mogočno stanovsko spedijsko družbo, katera nas bode rešila odvisnosti in izžemanja raznih izkoriščevalcev našega stanu.

Družba ustanovi podružnice v Ljubljani, Beogradu, Subotici, Rakeku, Splitu, Barošu, Solunu in Konstantinoplu.

Organizirajmo se, ker edinole v organizaciji je moč.

Podpisujte torej delnice naše „ORIENT“, mednarodne, trgovsko-spedijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru.

Maribor, dne 14. oktobra 1921.

1721

Bratje Tavčar, industrijalci v Mariboru.
Franc Gulda, trgovec v Mariboru.
Ivan Koradžija, trgovec v Mariboru.
Peter Majdič, industrijalec v Celju.
J. Medved, veletrgovec v Ljubljani.
Hinko Pogačnik, industrijalec v Rušah.
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani.
Vilko Weigl, trgovec v Mariboru.
Albert Pečovnik, trgovec v Mariboru.
Gustav Bernhard, trgovec v Mariboru.
J. Samec, veletrgovina v Ljubljani.
A. & E. Skaberne, veletrgovina v Ljubljani.
Josip Rosenberg, industrijalec v Mariboru.
Anton Tonejc in dr., veletrgovina v Mariboru.
Alejz Žniderič, trgovec v Mariboru.
Eksportno društvo Matheis, Suppanz in drug v Mariboru.
Jos. Šerec, trgovec v Mariboru.

„Drava“, lesna industrijska d. d. v Mariboru.
Matej Hedžet, veletrgovec v Ljubljani.
Ivan Ljninger, veletrgovec v Ljubljani.
Franjo Čuček, industrijalec v Ptuj.
Alois Senčar, trgovec v Ptuj.
Miloš Gnus, glavni tobačni založnik v Mariboru.
Franc Starčič, trgovec v Mariboru.
M. Berdajs, trgovec v Mariboru.
Karl Haber, trgovec v Mariboru.
Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru.
Ing. Himmler Adolf, eksporter v Mariboru.
Kobi Drago, industrijalec v Mariboru.
Viljem Freund, tovarnar v Mariboru.
Jakob Zadravec, industrijalec v Strnišcu.
Karl Pertinač, industrijalec v Celju.
Davorin Tombah, trgovec v Ptuj.
Anton Brenčič, trgovec v Ptuj.
M. E. Šepce, trgovec v Mariboru.